

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 1. juuni 2021
(OR. en)

9361/21

Institutsioonidevaheline
dokument:
2021/0131(NLE)

CCG 29

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	31. mai 2021
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2021) 268 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkuleppe osaliste kavandatava otsuse kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2021) 268 final.

Lisatud: COM(2021) 268 final

Brüssel, 31.5.2021
COM(2021) 268 final

2021/0131 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

**seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel riiklikult toetatavate
eksportikrediitide kokkuleppe osaliste kavandatava otsuse kohta**

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolevas ettepanekus käsitletakse otsust, millega määratakse kindlaks komisjoni poolt liidu nimel võetav seisukoht riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkuleppe (edaspidi „kokkulepe“) raames seoses kavandatava otsusega muuta kokkuleppe sätteid intressimäärade kohta. Otsusega kehtestatakse minimaalsed turuintressi viitemäärad, mida kohaldatakse ekspordikrediidi riikliku finantseerimistoetuse suhtes. Sellega ühtlustatakse kokkuleppe osaliste lähenemisviisi ja lähendatakse nende jaoks kehtivaid tingimusi erasektori finantsturgudel kehtivatele tingimustele.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkulepe

Tegemist on Euroopa Liidu, Ameerika Ühendriikide, Kanada, Jaapani, Korea, Norra, Šveitsi, Austraalia, Uus-Meremaa ja Türgi vahelise suulise kokkuleppega, mille eesmärk on luua raamistik riiklikult toetatava ekspordikrediidi latusaks kasutamiseks. Tegelikult tähendab see, et võrdsustatakse tingimusi (mille puhul konkurents põhineb eksporditavate kaupade ja teenuste hinnal ja kvaliteedil, mitte sellel, millised on finantseerimistingimused) ning püütakse kõrvaldada riiklikult toetatava ekspordikrediidiga seotud subsideerimine ja kaubanduse moonutamine. Kokkulepe, mis jõustus 1978. aasta aprillis, on sõlmitud määramata ajaks, ja see ei ole OECD õigusakt,¹ kuigi OECD sekretariaat aitab seda hallata.

Kokkulepet ajakohastatakse korrapäraselt, et võtta arvesse finantsturu ja poliitika arengusuundi, mis mõjutavad riiklikult toetatava ekspordikrediidi andmist. Kokkulepe on üle võetud ja muudetud ELis õiguslikult siduvaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1233/2011^{2 3}. Kokkuleppe tingimuste läbivaatamine on inkorporeeritud ELi õigusesse delegeeritud õigusaktidega kõnealuse määruse artikli 2 kohaselt.

2.2. Riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkuleppe osalised

Euroopa Komisjon esindab liitu kokkuleppeosaliste (edaspidi „osalised“) kohtumistel ja nende kirjalikus otsustusmenetluses. Otsused kokkuleppe muutmise kohta tehakse konsensuslikult. Liidu seisukoha võtab vastu nõukogu ja liikmesriigid arutavad seda nõukogu ekspordikrediidi töörühmas⁴.

Kokkuleppe punkti 63 punktis a on sätestatud: „Osalistel vaadatakse korrapäraselt läbi turuintressi viitemäärade kindlaksmääramise süsteemi eesmärgiga tagada, et teatatud määrad kajastavad valitsevaid turutingimusi ja vastavad nende määrade kehtestamise aluseks olevatele eesmärkidele. Sellised läbivaatused hõlmavad ka nende määrade kohaldamisel neile lisatavaid marginaale.“

¹ Nagu on määratletud OECD konventsiooni punktis 5.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1233/2011, mis käsitleb riiklikult toetatavate ekspordikrediitide suuniste rakendamist ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2001/76/EÜ ja 2001/77/EÜ (ELT L 326, 8.12.2011, lk 45).

³ OECD kokkuleppe varasemad versioonid on võetud ELi õigusesse üle nõukogu otsustega.

⁴ Nõukogu otsus, millega moodustatakse krediidikindlustus-, krediidigarantii- ja finantskrediidipoliitika koordineerimisrühm (EÜT 66, 27.10.1960, lk 1339).

2.3. Riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkuleppe osaliste kavandatav õigusakt

Turuintressi viitemäärade süsteemi läbivaatamine algas 2014. aasta alguses. Turuintressi viitemäärad on fikseeritud miinimumintressimäärad, mida võib pakkuda valitsuse toetatavas ekspordi rahastamise lepingus. Turuintressi viitemäärad määratakse kindlaks iga kokkuleppeosalise vääringu jaoks. 2014. aasta juunis toimunud osaliste 127. kohtumisel tegid osalised tehniliste ekspertide rühmale ülesandeks vaadata läbi kokkuleppes sätestatud turuintressi viitemäärade kehtestamise põhimõtted.

Turuintressi viitemäärade reform oleks põhjalik reform, mis hõlmaks nii turuintressi viitemäärade toimimise (nt intressimäärade säilitamine ja kindlaksmääramine) kui ka struktuuri (nt baasmäärad, marginaalid ja lisatasud) reformimist. Turuintressi viitemäärade reformi eesmärk on ühtlustada osaliste laenuandmise korda ja lähendada turuintressi viitemäärasid turumääradele. Kavandatavad turuintressi viitemäärade sätted kehtiksid kõigi tehingute suhtes, välja arvatud laevade ekspordikrediitide sektorileppe ja tsiviilõhusõidukite ekspordikrediitide sektorileppega hõlmatud tehingud.

2019. aasta juunis toimunud osaliste 141. kohtumisel esitas tehniliste ekspertide rühma juht turuintressi viitemäärade reformi ettepaneku, milles oli arvesse võetud tehnilise töö käigus ilmnenud eri huvisid ja seisukohti. Rühma juhi esitatud ettepaneku eelnõu pälvis osaliste üldise toetuse, kuigi mitmed väiksemad küsimused jäid veel lahendamata. Osalised jõudsid ühisele seisukohale möödunud aasta novembris toimunud kohtumisel. Kompromissettepaneku eelnõu on kokkuleppeosalistel kavas vastu võtta kirjaliku menetluse teel.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Vastavalt WTO subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingule võib kokkuleppes teha erandeid ekspordisubsiidiumide näidisloeteluga, tingimusel et kokkuleppe sätetega kooskõlas olev ekspordikrediit ei kujuta endast ekspordisubsiidiumi, mille andmine on subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepinguga keelatud. Seega kui kokkuleppe osaline on WTO liige ja tema antavad ekspordikrediidid on kokkuleppega kooskõlas või kui WTO liige tegelikult rakendab intressimäärasid kokkuleppe kohaselt, siis sellist ekspordikrediiti ei peeta ekspordisubsiidiumiks. Selles seisnebki kokkuleppe intressimäärasid käsitlevate sätete tähtsus.

Turuintressi viitemäärasid käsitlevaid sätteid ei ole kaua muudetud ja neid tuleb põhjalikult reformida. Üleilmses kaubanduses võetakse tarneotsuste tegemisel üha rohkem arvesse rahastamise tahku. Seetõttu on erasektori finantsturgudel hakatud pakkuma palju erinevaid finantstooteid ja lepingustruktuure. Nõuetekohasuse tagamiseks tuleb kokkuleppe sätteid intressimäärade kohta viia korrapäraselt vastavusse muutuva turutavaga. Kokkuleppes on üksnes kirjeldatud valitsuse tagatise ja fikseeritud intressimääraga laenude andmise üldisi põhimõtteid ning keskendunud struktuursetele tahkudele. Kuna liikmesriigid esitavad turuintressi viitemäärasid laialdasemalt kui enamik teisi osalisi ja selleks, et ühtlustada nende kasutamist ELis, on liikmesriigid leppinud mitteametlikult kokku reeglites, mis puudutavad turuintressi viitemäärade süsteemi rakendamist ja mis lisanduvad kokkuleppe sätetele. Kokkuleppele ja mitteametlikele ELi suunistele lisaks on oma turuintressi viitemäärade reeglid kehtestanud ka enamik liikmesriike.

Turuintressi viitemäärade reformi käsitleva otsusega kavatakse kokkuleppe XVI lisa üksikasjalikult ja põhjalikult ajakohastada. Nii näiteks vaadatakse läbi reeglid intressimäära

pakkumise ja kindlaksmääramise eest võetavate miinimumtasude kohta (pidades silmas kulusid, mis tekivad laenuandjal enne, kui ostja ekspordilepingu sõlmib) ning reeglid, mille kohaselt arvutatakse intressimäär, mis vastab riigivõlakirja tootlusele, millele lisatakse marginaal muude rahastamiskulude katteks. Võttes arvesse rahastamiskulusid mõjutavaid tegureid, on turuintressi viitemäärade reformi eesmärk muuta ekspordikrediitiasutuste pakutavad tingimused sidusamaks ja tagada seega kõigile kokkuleppeosalistele võrdsed tingimused. Ühtlasi väheneksid reformi tulemusel ELi liikmesriikide võimalused kohandada turuintressi viitemäärasid käsitlevaid sätteid vastavalt oma riigisisese sektori erivajadustele. Selleks et otselaene pakkumatel ekspordikrediitiasutustel oleks aega uute suunistega kohaneda, nähakse ette kaheaastane üleminekuperiood.

Kokkuvõttes võib öelda, et kavandatav otsus turuintressi viitemäärade reformi kohta hõlmab reegleid nii turuintressi viitemäärade toimimise kui ka struktuuri kohta ning sellega suurendatakse poliitika sidusust ja ühtlustatakse tingimusi osaliste jaoks. Seepärast soovitakse liidul võtta seisukoht kiita heaks kokkuleppeosaliste kavandatav, kirjaliku menetluse teel tehtav otsus turuintressi viitemäärasid käsitlevate uute suuniste vastuvõtmise kohta.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikes 9 on ette nähtud otsused, millega „kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.“

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Nende hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, kuid mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“⁵.

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatav akt võib otsustavalt mõjutada järgmise ELi õigusakti sisu: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määruse (EL) nr 1233/2011, mis käsitleb riiklikult toetatavate ekspordikrediitide suuniste rakendamist ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2001/76/EÜ ja 2001/77/EÜ. Põhjus on see, et selle määruse artiklis 2 on sätestatud, et „komisjon võtab vastavalt artiklile 3 vastu delegeeritud õigusakte II lisa muutmiseks seoses kokkuleppe osaliste vahel kokku lepitud muudatustega suunistes“.

Seega on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

⁵ Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa vs. nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatud akti eesmärgist ja sisust, mida liidu nimel võetav seisukoht puudutab. Kui kavandatava aktiga taotletakse kaht eesmärki või reguleeritakse kaht valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks ja teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaalõiguslik alus, s.t peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatava akti peamine eesmärk ja sisu on seotud ekspordikrediidiga, mis kuulub ühise kaubanduspoliitika valdkonda. Seepärast on esildatud otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikkel 207.

4.3. Järeldus

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 207 lõike 4 esimene lõik koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkuleppe osaliste kavandatava otsuse kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkuleppes (edaspidi „kokkulepe“) sisalduvad suunised on ELi õigusesse üle võetud ja muudetud ELis õiguslikult siduvaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1233/2011⁶.
- (2) Kokkuleppe punkti 63 kohaselt peaksid kokkuleppeosalised (edaspidi „osalised“) turuintressi viitemäärade kindlaksmääramise süsteemi korrapäraselt läbi vaatama, et tagada, et teatatud määrad kajastavad valitsevaid turutingimusi ja vastavad nende määrade kehtestamise aluseks olevatele eesmärkidele. Sellised läbivaatamised peaksid hõlmama ka nende määrade kohaldamisel neile lisatavaid marginaale.
- (3) Osalised teevad oma otsuse kavandatava otsuse kohta, millega muudetakse turuintressi viitemäärade kokkuleppe sätteid, kirjaliku menetluse teel.
- (4) Kavandatav turuintressi viitemäärade sätete reformimise otsus peaks tagama poliitika suurema sidususe ja ühtlustama laenuandmistava, mis kokkuvõttes tagaks osalistele võrdsemad tingimused. Lisaks peaks reform lähendama riiklikult toetatavate ekspordikrediiditehingute puhul pakutavaid fikseeritud intressimäärasid turumääradele ja tagama, et need vastavad paremini erasektori finantsturgudel pakutavatele tingimustele. Nähakse ette kaheaastane üleminekuperiood, mille jooksul peaksid ekspordikrediidiasutused saama uued suunised vastu võtta ja need teatavaks teha.
- (5) Kuna kavandatav otsus võib mõjutada otsustavalt liidu õigusaktide sisu, on asjakohane määrata kooskõlas määruse (EL) nr 1233/2011 artikliga 2 kindlaks seisukoht, mis võetakse liidu nimel kokkuleppeosaliste kirjalikus menetluses,

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1233/2011, mis käsitleb riiklikult toetatavate ekspordikrediitide suuniste rakendamist ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2001/76/EÜ ja 2001/77/EÜ (ELT L 326, 8.12.2011, lk 45).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Seisukoht, mis võetakse liidu nimel riiklikult toetatavate ekspordikrediitide kokkuleppe osaliste kirjalikus menetluses kavandatava turuintressi viitemäärasid käsitlevate sätete muutmise otsuse kohta, põhineb käesoleva otsuse lisal.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*